

Nieuwsbericht Afdeling staats- en bestuursrecht

APRIL 2024

Universiteit
Leiden

Bij ons leer je de wereld kennen

Rowie Stolk gepromoveerd op proefschrift 'Procederende belangenorganisaties in de polder'

Op dinsdag 23 april verdedigde Rowie Stolk in het Leidse Academiegebouw haar proefschrift over haar interdisciplinaire onderzoek naar de toegang van procederende belangenorganisaties tot de rechter. De procedures van belangenorganisaties, zoals Vluchtelingenwerk Nederland, Milieudefensie en Urgenda, tegen de Nederlandse overheid zijn bijna aan de orde van de dag. Rowie vindt het een goede zaak dat belangenorganisaties steeds vaker hun weg naar de rechter vinden. In politiek Den Haag hebben niet alle belangen gelijke kansen hebben om te worden gehoord. Over Rowies promotie en haar proefschrift verschenen een [artikel](#) op de website van de Universiteit Leiden en een [artikel](#) in universitair weekblad Mare.

Onderzoek

TBR 2024/42: Rogier Kegge over interbestuurlijke verhoudingen onder de Omgevingswet

In het aprilnummer van het Tijdschrift voor Bouwrecht verscheen een bijdrage van **Rogier Kegge** over de interbestuurlijke verhoudingen en conflicten onder de Omgevingswet. Daarin vraagt Rogier zich af: meer bestuurlijke afwegingsruimte en tegelijk ook meer regie van hogerhand, gaat dat wel samen? De bijdrage is [hier](#) te lezen.

Lotte van den Bosch in Vooy's over verhalend staatsrecht

Voor een themanummer over recht en literatuur van tijdschrift voor letteren *Vooy's* schreef **Lotte van den Bosch** een artikel over verhalend staatsrecht. Daarin verkent zij een narratologisch perspectief op het constitutionele recht. Lottes bijdrage is (nog) niet online beschikbaar; een exemplaar van het tijdschrift (nummer 42.1) is [hier](#) te bestellen.

Luísa Pinto e Netto over de KlimaSeniorinnen-zaak bij het EHRM

Op het Völkerrechtblog schreef **Luísa Pinto e Netto** een blog over benadering die het EHRM koos in de recente zaak over klimaatverandering die was aangespannen door de Duitse KlimaSeniorinnen. In plaats van op de rechten van toekomstige generaties baseert het EHRM zich volgens Luísa op 'positive State obligations concerning climate action required for intergenerational burden-sharing'. De gehele bijdrage op het Völkerrechtblog is [hier](#) te lezen.

Onderzoek

JBP 2024/34: noot Aart Hendriks en Fatma Çapkurt bij ECLI:NL:HR:2023:1670

Op 1 december bracht de Hoge Raad een beschikking uit over de juiste uitleg van het recht van de patiënt op inzage in zijn gegevens in een medisch advies. **Aart Hendriks** en **Fatma Çapkurt** schreven een noot bij deze beschikking in het tijdschrift Jurisprudentie Bescherming Persoonsgegevens (JBP). Deze beschikking is om verschillende redenen belangrijk, niet in de laatste plaats voor beoefenaars van het gezondheidsrecht en geïnteresseerden in de regels over de bescherming van persoonsgegevens. Waarom stelde de procureur-generaal cassatie in het belang der wet in, iets wat zelden voorkomt? De Hoge Raad deelde de visie van de procureur-generaal; de tuchtrechter had de wettelijke regels verkeerd uitgelegd en moet die vanaf nu anders toepassen. Hendriks en Çapkurt delen dit oordeel, maar zijn tegelijkertijd verbaasd dat de Hoge Raad niets zegt over de toepasselijkheid van de AVG op persoonsgegevens opgenomen in een medisch advies zonder toestemming van de patiënt. Ook betwijfelen Hendriks en Çapkurt dat art. 6 EVRM een rechtvaardiging vormt om de rechten van een patiënt op bescherming van zijn persoonsgegevens op deze wijze terzijde te schuiven. De noot is te lezen via [Opmaat](#).

Opinie Reijer Passchier in The International Journal of Social Quality over AI-top Bletchley Park

In het International Journal of Social Quality publiceerde **Reijer Passchier** een opinie over de in november 2023 gehouden top over AI in Bletchley Park. Eerder schreef Reijer al een [opiniestuk](#) over dit onderwerp voor NRC. Zijn stelling: op de AI-top werden de verkeerde vragen gesteld. De opinie is [hier](#) te lezen.

De Afdeling in de media

Interview met Ymre Schuurmans, Annemarie Drahmman en Louis Honée over onderzoek naar verkleinen informatieongelijkheid tussen overheid en burgers

Nederland streeft naar een open en responsieve overheid. In het kader van het Actieplan Open Overheid, onderzoeken **Ymre Schuurmans, Annemarie Drahmman en Louis Honée**, alle drie werkzaam bij de afdeling Staats- en bestuursrecht, hoe de informatiepositie van burgers in een bestuursrechtelijke procedure kan worden verbeterd. Het onderzoek bestaat uit drie fasen: literatuur en jurisprudentieonderzoek, interviews met advocaten en rechters en ten slotte expertmeetings met advocaten en rechters, aan wie aanbevelingen zullen worden voorgelegd. Het drietal hoopt dat het rapport een bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van de Wet versterking waarborgfunctie Awb. Dit wetsvoorstel moet burgers in de toekomst beter beschermen in bestuursrechtelijke procedures. Rond de zomer zal het rapport worden afgerond en aan de ministeries van BZK en JenV worden aangeboden. Het onderzoek was reden voor het Programma Open Overheid – onderdeel van de Rijksoverheid – om de onderzoekers te interviewen. Dat interview is [hier](#) te lezen.

Wim Voermans in NRC over Russische beïnvloedingsoperatie en vervolging Kamerleden

Begin april ging **Wim Voermans** naar aanleiding van het nieuws over de mogelijke omkoping van Nederlandse politici door Rusland [in NRC](#) in op de mogelijkheden voor de Tweede Kamer om actie te ondernemen. Voermans sprak van een ‘catch-22’: ‘[D]e regering die de informatie heeft, kan ze niet delen, en de Tweede Kamer kan iets doen, maar heeft de informatie niet.’ Twee weken later ging Voermans in een [tweede artikel](#) in op het plan om de regeling voor vervolging van Kamerleden te moderniseren. De inzet van de huidige parlementaire klachtprocedure noemde Voermans een ‘draconische maatregel’.

De Afdeling in de media

Geerten Boogaard in het Leidsch Dagblad over weglopen uit de raadsvergadering

Naar aanleiding van een casus in de Noordwijkse gemeenteraad werd **Geerten Boogaard** gevraagd naar de toelaatbaarheid van het weglopen uit een raadsvergadering om een besluit tegen te houden. Doordat een aantal partijen de raadszaal vóór de stemming verliet, kon er vanwege het ontbreken van een quorum geen rechtsgeldig besluit meer worden genomen. Dat komt zelden voor. ‘Maar er is staatsrechtelijk niets mis mee’, aldus Boogaard, bijzonder hoogleraar Decentrale Overheden, in het Leidsch Dagblad. ‘Het is een spel van macht en tegenmacht.’ Lees het gehele artikel [hier](#).

Lezingen en activiteiten

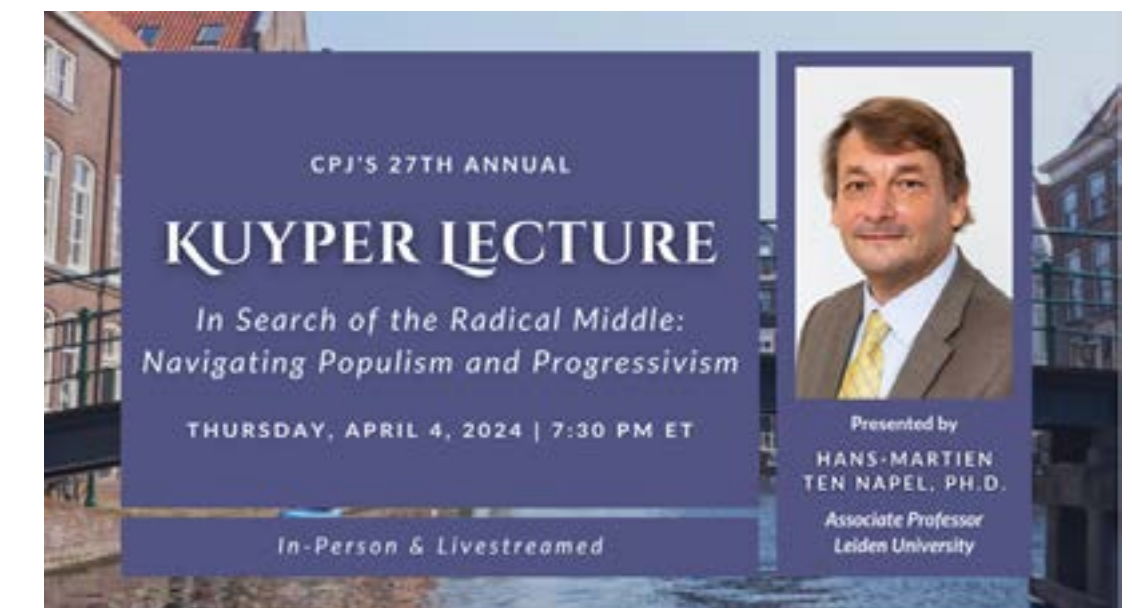
Wim Voermans bij vaste Kamercommissie Defensie over oorlogseconomie

Op 4 april 2024 vond een rondetafelgesprek van de vaste commissie Defensie van de Tweede Kamer plaats, waarin **Wim Voermans**, hoogleraar Staats- en bestuursrecht, de gelegenheid kreeg om te praten over de economische en juridische consequenties van een oorlogseconomie, als gevolg van een mogelijke militaire dreiging in Europa. Voermans sprak over de nationale juridische aspecten, zoals het noodrecht. Het gehele gesprek is [hier terug te kijken](#).

Hans-Martien ten Napel geeft 27^e Kuyperlezing aan Calvin University

Hans-Martien ten Napel verzorgde op 4 april de 27^e Kuyperlezing aan Calvin University in Grand Rapids, MI. De lezing wordt jaarlijks georganiseerd door het in Washington, D.C. gevestigde Center for Public Justice, “the leading Christian nonpartisan think tank and civic education organization advancing principles and policies that support a pluralistic society.” Hans-Martien sprak over het nauw bij zijn onderzoek naar legitimeitsbevorderende alternatieven voor het liberale constitutionisme aansluitende thema “In Search of the Radical Middle. Navigating Populism and Progressivism.” Als co-referenten traden op Ruth Melkonian-Hoover, Ph.D., hoogleraar Politicologie aan Gordon College, en David Koyzis, auteur van *Political Visions & Illusions: A Survey & Christian Critique of Contemporary Ideologies* (2e druk, 2019).

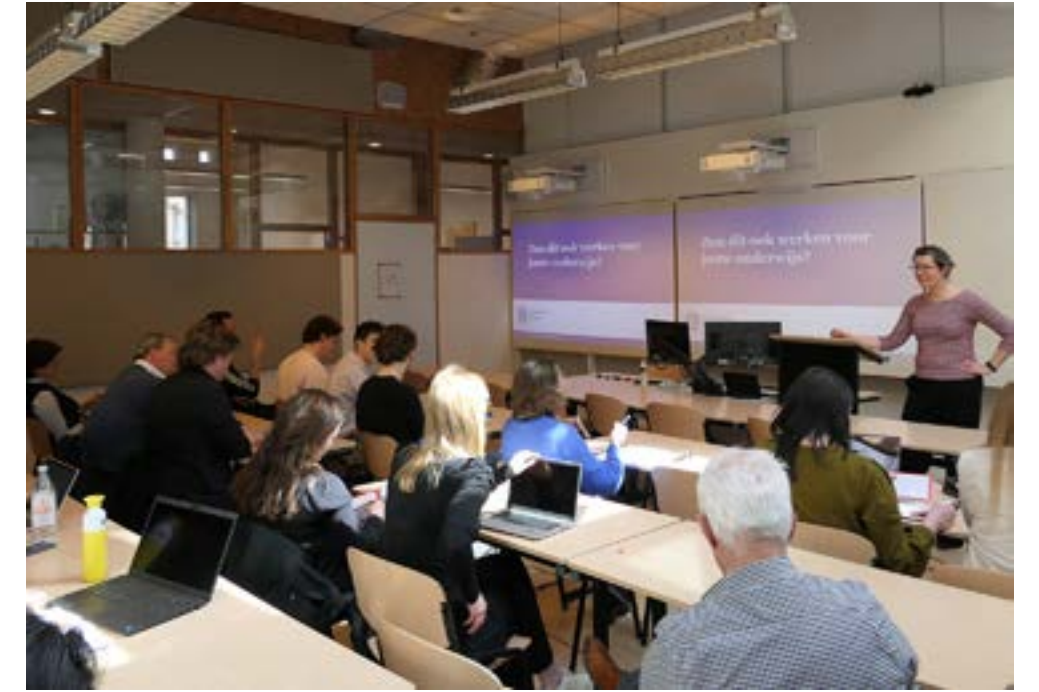

Lezingen en externe activiteiten

Workshop Activerend Onderwijs door Annemarie Drahmman

Op 4 april gaf **Annemarie Drahmman** een workshop over activerend onderwijs tijdens de Onderwijsparade, een nieuw initiatief op de faculteit dat een podium biedt aan docenten en onderwijsexperts die zich bezighouden met onderwijsvernieuwing. Tijdens de workshop ging Annemarie in op de eisen die activerend onderwijs stelt aan de opleiding van docenten en gaf zij antwoord op vragen als: waar begin ik met activerend onderwijs en zijn er al best practices? Lees [hier](#) meer over de Onderwijsparade en de workshop.

Joyce Esser geeft deel Scheltemalezing 2024

Op 5 april vond in Den Haag de vijfde en laatste Scheltemalezing plaats, met als thema 'Dromen voor het Bestuursrecht'. Als één van vijf jonge bestuursrechtswetenschappers gaf **Joyce Esser** een deel van deze lezing. Joyce' bijdrage ging over de manier waarop het Nederlandse bestuursrecht wordt bestudeerd en in het onderwijs wordt doorgegeven aan de nieuwe generatie bestuursrechtjuristen. Terwijl de Nederlandse bestuursrechtswetenschap het bestuursrecht vaak als een neutraal systeem ziet, stelde Joyce dat systemen nooit neutraal kunnen zijn. Zij pleit daarom voor een kritische methode in het bestuursrecht, die blootlegt hoe sommige systeemregels bepaalde belangen meer voorop stellen dan anderen. De bijdrage van Joyce zal in juni in gedrukte vorm in het NTB verschijnen.

Lezingen en externe activiteiten

Ymre Schuurmans verzorgt lezing bij Schadefonds Geweldsmisdrijven

Wanneer is aannemelijk dat iemand slachtoffer is van een geweldsmisdrijf en wanneer is aannemelijke dat dat slachtoffer een eigen aandeel had in het ontstaan van het geweld? Over dat thema sprak **Ymre Schuurmans** bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven, naar aanleiding van haar [artikel](#) in RM Themis over de aannemelijkheidsmaatstaf in het bestuursrecht.

Hans-Martien ten Napel bij auteursbijeenkomst Thijmgenootschap over religie en lokaal bestuur

Hans-Martien ten Napel nam op 10 april deel aan een auteursbijeenkomst georganiseerd door de rechts- en bestuurskundige afdeling van het Thijmgenootschap over het onderwerp “Religie en lokaal bestuur. Beleidspraktijk, (in)formele kaders, religieuze geletterdheid en professionaliteit”. Hij sprak er samen met de hoogleraren Paul van Sasse van IJsselt (RUG), James Kennedy (UU) en Govert Buijs (VU), alsmede docent politiek aan het Lincoln College en postdoctoraal onderzoeker aan de Blavatnik School of Government (Oxford) Mariëtta van der Tol, over de ideologie van de Nederlandse kerk-staatverhoudingen. Het is het derde schrijfproject van het Thijmgenootschap op rij waaraan Hans-Martien een bijdrage levert, na eerdere bundels over *Een vitale rechtsstaat. Grondslag, kwetsbaarheid, weerbaarheid* (2019) en *Het radicale midden overzee. Verkenningen van het postliberalisme* (2021).

Luísa Pinto e Netto neemt deel aan debat over ecocide

Op 29 april nam **Luísa Netto** deel aan een debat over ‘Stating Ecocide’ in de ‘Rethinking the Margins series’ van het IOS Fair Transitions Platform van de Universiteit Utrecht. Meer informatie over het evenement is [hier](#) terug te lezen.

Lezingen en externe activiteiten

Roel Becker en Joyce Esser geven pitch over Wet versterking waarborgfunctie Awb

Op 19 april organiseerde de VAR een studiemiddag over het wetsvoorstel Wet versterking waarborgfunctie Awb, dat momenteel in consultatie voorligt. Tijdens de middag kwamen de perspectieven van de burger, bestuur, rechtspraak en wetenschap aan bod, waarbij **Roel Becker** en **Joyce Esser** waren uitgenodigd om een academische reflectie te verzorgen. Eerst presenteerde Joyce een kritische analyse van enkele begrippen uit het wetsvoorstel, zoals ‘waarborgfunctie’, ‘responsiviteit’ en ‘mensbeeld’, waarbij zij stelden dat niet steeds het individuele perspectief, maar ook de institutionele en democratische waarborgfunctie van het bestuursrecht moet worden benadrukt. Roel paste deze analyse vervolgens toe op het evenredigheidsbeginsel, en stelde dat niet alleen de individuele toepassing, maar ook de achterliggende regel aandacht verdient.

Agenda

PAO- en ander cursusaanbod

28 MEI T/M 11 JUN Masterclass Strategisch Procederen

Rowie Stolk verzorgt in mei en juni in drie dagdelen een masterclass Strategisch procederen. Steeds vaker proberen belangenorganisaties via juridische procedures publiek beleid te beïnvloeden. Het afgelopen decennium hebben belangenorganisaties op verschillende beleidsterreinen tal van high profile rechtszaken gevoerd, zoals over het klimaat, stikstof, de coronamaatregelen, etnisch profileren en de kwaliteit van asielopvang. Strategisch procederen lijkt kortom de nieuwste tool in de gereedschapskist van belangenbehartigers. Deze Masterclass Strategisch Procederen is bedoeld voor (met name) Public Affairs-professionals die willen weten wat de juridische mogelijkheden zijn om als belangenorganisatie strategisch te procederen. Hoe zet je rechtszaken nu effectief in? Wie kan wanneer, waarover en waartegen procederen? Wat zijn de risico's? En hoe verhoudt procederen zich tot andere strategieën van belangenbehartiging?

Meer informatie is te vinden via [deze link](#).

10 JUN Seminar Aanbesteding & Schaarse rechten 2024

Jaarlijks besteedt de overheid tientallen miljarden euro's aan uitvoering van beleid. Dat beleid kan betrekking hebben op invulling van de thuiszorg, de verkoop van overheidsgebouwen, de aanleg van infrastructurele voorzieningen of de inhuur van IT specialisten, maar ook op het toestaan van gereguleerde activiteiten of het mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen, zoals windmolenparken. In veel van deze gevallen heeft dit overheidshandelen een relevant economisch belang. Mag de vergunningverlening voor rondvaartboten beperkt blijven tot een vaste groep ondernemers? Moeten overheidseigendommen volgens een voorgeschreven procedure worden verkocht? Welke beperkingen gelden voor de verdeling van subsidies? Heeft de overheid een verplichting marktpartijen een gelijke kans te geven voor deze (veelal schaarse) economische belangen in aanmerking te komen? En zo ja, op welke wijze kan – of moet - de begunstigde dan worden geselecteerd? Deze en andere vragen staan centraal bij het leerstuk dat ziet op de verdeling van schaarse rechten in zowel het privaatrecht als publiekrecht. De ontwikkelingen binnen dit relatief nieuwe rechtsgebied gaan razendsnel. Tijdens dit seminar zal door diverse sprekers, waaronder universitair hoofddocent Annemarie Drahmman, worden stilgestaan bij actuele vraagstukken die spelen in het Europees recht, aanbestedingsrecht, privaatrecht en bestuursrecht. Inschrijven kan [via deze link](#).

Agenda

PAO- en ander cursusaanbod

2 DEC Actualiteiten Schaarse Rechten in het Publiek en Privaatrecht 2024

De cursus Actualiteiten Schaarse rechten in het publiek en privaatrecht zal aan de hand van recente voorbeelden uit de jurisprudentie een compleet beeld schetsen van de actuele stand van zaken van de verdeling van schaarse publieke en private rechten. De ontwikkelingen over de toekenning van schaarse rechten volgen in hoog tempo. Na deze cursus bent u op de hoogte van de meest recente ontwikkelingen. Tijdens de cursus zal steeds het perspectief van zowel de overheid als de geïnteresseerden in het schaarse recht worden belicht. Ook zullen veel praktische tips worden gegeven over de spelregels die gelden bij de verdeling van schaarse rechten. Stilgestaan zal worden bij zowel de vraag wanneer sprake is van een schaars recht als de vraag hoe een schaars recht moet worden verdeeld. Docenten zijn Annemarie Drahmman en Demy Jongkind. [Meer informatie en de mogelijkheid tot inschrijven is hier te vinden.](#)

Promoties en oraties

31 MEI Save the date: oratie Reijer Passchier aan de Open Universiteit

Save the date! Op vrijdag 31 mei 2024 houdt Reijer Passchier van 16 tot 17 uur zijn oratie aan de Open Universiteit in Heerlen over ‘De vloek van #bigtech: constitutioneel verval en digitaal feudalisme’. Voorafgaand vindt, waarschijnlijk vanaf ca. 13 uur, een symposium plaats over wetsanalyse en wendbare wetgeving. Reijer: “Voor een leuk middagje digitalisering en de democratische rechtsstaat kun je komende lente dus naar Zuid-Limburg komen!” Opgeven kan vanaf februari via de website van de Open Universiteit.

18 JUN Save the date: promotie Esmée Driessen

Esmée Driessen zal op dinsdag 18 juni om 16.15 uur haar proefschrift over het uitdaagrecht (Right to Challenge) verdedigen.